

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)
Дипломатичний протокол та етикет

Розробник: Чернова О.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Дипломатичний протокол та етикет
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Чернова Ольга, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 476 (навчальний корпус № 4) e-mail: olha.chernova@pdaa.edu.ua, https://www.pdau.edu.ua/people/chernova-olga-vadymivna-0
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	292 Міжнародні економічні відносини <i>ОПП Міжнародні економічні відносини</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	<i>Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Дипломатичний протокол та етикет»: «Англійська мова (базовий курс)», «Німецька мова», «Міжнародні відносини і світова політика», «Міжнародні переговори та крос-культурні комунікації»</i>

Заплановані результати навчання:

Мета навчальної дисципліни: сформувати систему знань про норми офіційного протоколу та ділового етикету та навичок щодо їх застосування в практиці сучасних міжнародних відносин.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- вивчити основні види й особливості етикету;
- ознайомити з місцем протокольної служби в практичному здійсненні зовнішньої політики країни;
- опанувати методи збору і аналізу інформації;
- надбати навички ведення переговорів і листування;
- оволодіти правилами використання дипломатичних термінів і понять і застосовування норм дипломатичного протоколу та етикету у рамках міжнародного спілкування і ділових контактів.

Компетентності:

загальні:

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

фахові:

ФК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними

ФК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН 21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Дипломатичний протокол – основа міждержавних відносин

Тема 2. Місце дипломатичного етикету в міжнародних відносинах

Тема 3. Дипломатія і дипломати. Норми та традиції протоколу в дипломатії

Тема 4. Встановлення дипломатичних відносин

Тема 5. Етикет дистанційного спілкування

Тема 6. Протокольні аспекти ведення переговорів

Тема 7. Етикет проведення дипломатичних прийомів

Тема 8. Національні особливості ділового спілкування та етикету країн світу

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (292МЕВ БД 2022)			
	усього	у тому числі		
Л		Сем	с.р.	
Тема 1. Дипломатичний протокол – основа міждержавних відносин	9	2	2	5

Тема 2. Місце дипломатичного етикету в міжнародних відносинах	16	4	2	10
Тема 3. Дипломатія і дипломати. Норми та традиції протоколу в дипломатії	16	4	2	10
Тема 4. Встановлення дипломатичних відносин	16	4	2	10
Тема 5. Етикет дистанційного спілкування	16	4	2	10
Тема 6. Протокольні аспекти ведення переговорів	14	2	2	10
Тема 7. Етикет проведення дипломатичних прийомів	19	4	-	15
Тема 8. Національні особливості ділового спілкування та етикету країн світу	14	2	2	10
Усього годин	120	26	14	80

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування	Розв'язування тестів	доповідь/реферат/презентація	виконання завдань самостійної роботи	
ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	9	8	8	9	34
ПРН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	9	8	8	8	33
ПРН 21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.	9	8	8	8	33
Разом	27	24	24	25	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування теоретичних питань	розв'язування тестів	доповідь / реферат / презентація	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Дипломатичний протокол – основа міждержавних відносин	3	3	3	3	12
Тема 2. Місце дипломатичного етикету в міжнародних відносинах	–	–	3	3	6
Тема 3. Дипломатія і дипломати. Норми та традиції протоколу в дипломатії	3	3	3	3	12
Тема 4. Встановлення дипломатичних відносин	3	3	4	4	14
Тема 5. Етикет дистанційного спілкування	3	3	4	4	14
Тема 6. Протокольні аспекти ведення переговорів	3	3	4	4	14
Тема 7. Етикет проведення дипломатичних прийомів	3	3	4	4	14
Тема 8. Національні особливості ділового спілкування та етикету країн світу	3	3	4	4	14
Разом	21	21	29	29	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- опитування (0 – 3 бали):

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання.

У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

3 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

підготовка доповіді, реферату, презентації (0 – 4 бали):

0 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1 бал – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

1,5-2 бали – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

3-4 бали – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 4 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

3-4 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Списування під час контрольних робіт заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні ресурси

1. Подворна О. Г. Дипломатичний протокол та етикет : навчальний посібник. Вид. 2-ге: перероб. та доп. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 218 с.
2. Пунда Ю.В., Козинець І.П., Клименко В.С. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. – 328 с.
3. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. — К.: Знання, 2019. 398 с.
4. Чабан А.Ю. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник. / А.Ю. Чабан. — Черкаси : Видавництво Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, 2018. 132 с.
5. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний протокол та етикет : навчальний посібник / Ю. О. Чугаєнко. — К. : Національна академія управління, 2018. 162 с

Допоміжні ресурси

1. Дергачова В.В., Кузнєцова К.О., Манаєнко І.М. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 424 с.
2. Зленко А. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Київ : Фоліо, 2021. 591 с.
3. Зовнішня політика України та міжнародне співробітництво: розвиток двосторонніх і багатосторонніх відносин з країнами світу, участь і співпраця з міжнародними організаціями / [упоряд.: І. І. Тіщенко, Г. В. Красільчук ; за заг. ред. І.

І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2021. 130 с

4. Кісінджер Г. Дипломатія : підручник. Київ : КМ-Букс, 2021. 864 с.

5. Кузь О.М., Коротков Д.С., Михайличенко Д.Ю. та ін.. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.

6. Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин : навч.посіб. / Ю. П. Мателешко. – Ужгород : Говерла, 2020. – 156 с

7. Skills supply and demand in Europe: Medium-term forecast up to 2020. URL: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3052>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL:http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048

2. Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_047

3. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру. 14 березня 1975 р. [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_254.

4. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL: <https://mfa.gov.ua/>

5. Молодіжна громадська організація «Громадське об'єднання «Клуб молодих дипломатів України» [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL: <https://sites.google.com/a/dipclub.org.ua/klub/>

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Офіційний website. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.